

Mini-cursus snoeien

Introductie. In juli 2020 is de eerste editie van de cursus Moestuiner uitgekomen. In die versie hebben we geen uitleg gegeven over snoeien omdat het onderwerp snoeien altijd behandeld werd in de jaarlijkse snoeiworkshop in het voorjaar. In 2021 is er een nieuwe editie verschenen van de cursus Moestuiner en hierin hebben we snoeien wel opgenomen, omdat door de corona-maatregelen de workshop niet door kon gaan. Maar ook omdat deze kennis over snoeien toch eigenlijk wel tot de basiskennis van al onze vrijwilligers behoort. Deze mini-cursus snoeien geeft de informatie over snoeien voor die cursisten die het cursusboek van 2020 hebben.

Deze mini-cursus snoeien beperkt zich tot de vruchtdragende bomen en struiken in de Voedseltuin, omdat daar wat meer kennis voor nodig is dan voor de niet-vruchtdragende planten.

Waarom snoeien? We willen graag gezonde bomen en struiken hebben met veel opbrengst. Snoeien is niet altijd nodig. Dood hout valt vanzelf wel af, maar snoeien bevordert de opbrengst en houdt de planten gezond. Je krijgt minder, maar grotere vruchten, en ze zijn makkelijker te plukken.

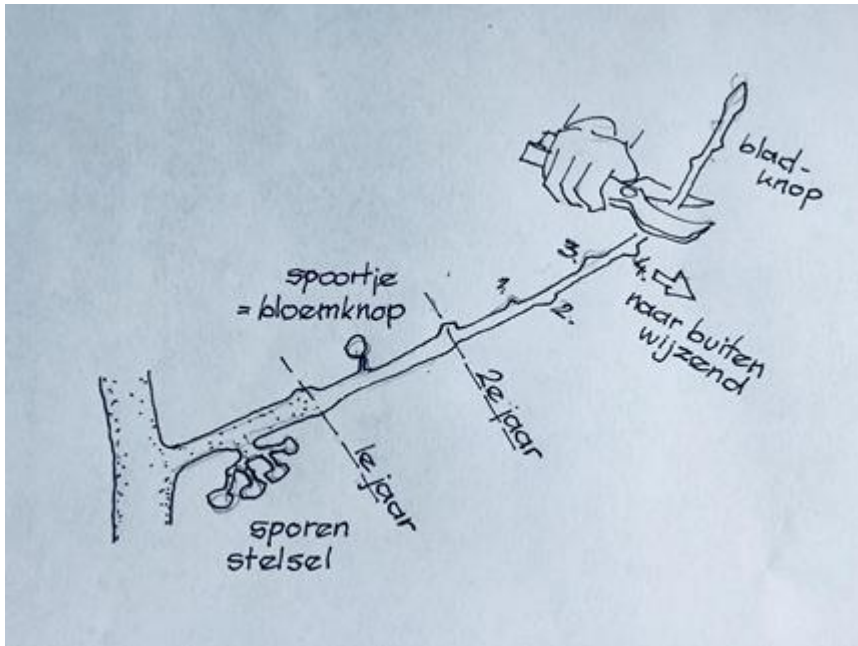
Doordat er wat takken worden weggehaald zijn de wortels in staat meer voedsel te brengen naar de overblijvende takken. Bovendien krijgen die meer licht. Door takken weg te nemen die tegen elkaar schuren voorkom je beschadigingen, die door kunnen rotten.

Voor je begint. Zorg voor goed gereedschap. Scherp gereedschap beschadigt de boom of struik het minst. Je hebt twee soorten snoeischaar, met rechte en met kromme bladen. Probeer uit welke het beste werkt. Dan heb je nog een snoeischaar met lange handvaten, die gebruik je voor dikke takken omdat je meer kracht kunt zetten. Voor heel dikke takken is er een snoeizaag, met een klein gebogen blad.

Controleer of je scharen scherp zijn door ermee over je nagel te strijken. Komt er een wit laagje van je nagel, dan is de schaar scherp. Indien niet, ga slijpen, het is niet zo moeilijk. Neem de slijpsteen en strijk die lichtjes in een hoek van 70 graden langs het snijvlak en test met je nagel of de schaar scherp genoeg is.

Toppen en knoppen. Aan struiken en bomen zie je drie soorten knoppen.

De eindknop, die zorgt voor een verlenging van de tak, de bladknop, die zorgt voor zijtakken, en de vruchtknoppen, dikke, ronde knoppen waar al een vruchtje in zit verborgen. De vruchtknoppen zitten bij de fruitbomen aan een dik takje, ook wel een spoortje genoemd.

Afb. 1: Soorten knoppen.

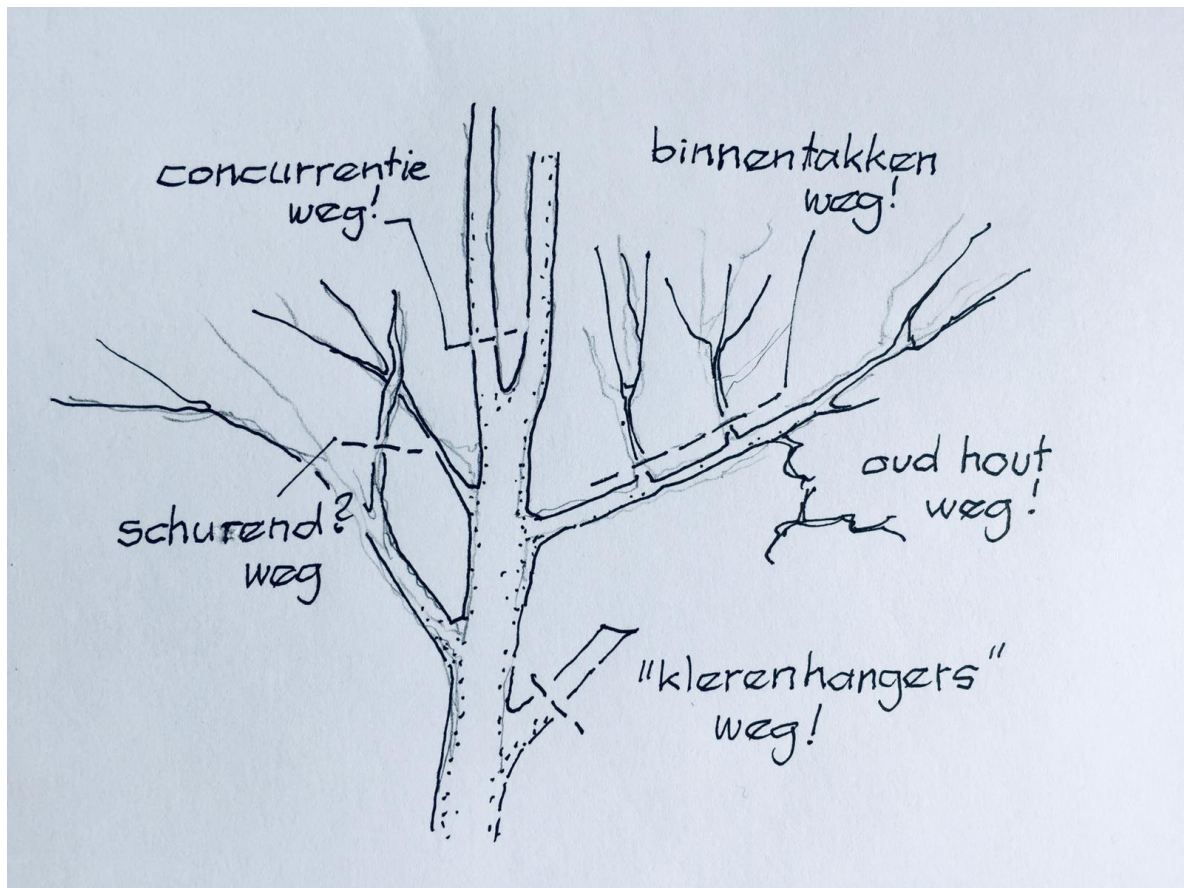
Door de eindknoppen weg te halen wordt de groei van de andere knoppen gestimuleerd. Dat noem je toppen.

De takken snoei je op een punt waar een bladknop zit die naar buiten uit zal lopen. Daardoor groeit de tak niet naar binnen, waardoor er licht wordt weggenomen. De vruchtknoppen of spootjes snoei je alleen maar bij vruchtbomen als er erg veel bij elkaar zitten en de vruchten daardoor klein blijven. Bij de struiken is dat niet nodig.

Fruithomen snoeien. De vruchtbomen snoeien we tussen november en maart. Je kunt dan het takkenstelsel goed zien en de knoppen zijn herkenbaar.

De nieuw aangegroeide delen van takken herken je aan de lichtere kleur. Je snoeit deze af tot een bladknop die naar buiten gericht is, ca vier knoppen van de oude wat donkerder gekleurde tak.

Verder kijk je of er takken zijn die tegen elkaar schuren of die licht wegnemen uit de kern van de boom. Die takken snoei je helemaal weg.

Afb. 2: Wat snoei je weg

Fruittelers die laagstambomen hebben snoeien ook wat spoortjes weg, maar bij hoogstambomen, zoals in onze tuin, is dat niet altijd mogelijk.

Bij kersen en pruimen wordt er ook wel gesnoeid in de zomer als de oogst voorbij is en de nieuwe takken te lang worden.

Takken onder aan de stam of aan de stam haal je altijd meteen helemaal weg.

Kruisbes. In de winter vindt de hoofdsnoei plaats. Eerst zorg je dat alle laaghangende takken worden afgesnoeid, want wanneer er bessen aan komen worden die door het gewicht naar de grond getrokken en kun je er niet meer bij. Dan haal je kruisende takken weg en takken die licht uit de kruin wegnemen. Tenslotte ga je de nieuwe takken halveren.

In de zomer kun je na de oogst al te lange scheuten met 10 cm inkorten.

Rode en witte bessen. Deze bessen dragen op nieuwe loten. Daarom snoei je als de bessen geoogst zijn om de vorming van nieuwe loten te stimuleren. Neem enkele van de oude loten uit de struik, die zijn donker van kleur. Zorg ervoor dat kruisende takken en takken die op de grond hangen worden weggenomen.

In de winter worden de nieuwe loten met de helft ingekort op naar buiten gerichte knoppen.

Zwarte bes. De zwarte bes draagt vrucht op de takken van het jaar ervoor, dus de snoei moet zich beperken tot het in vorm houden van de struik. Haal in de winter per struik drie oude takken helemaal weg om de groei van nieuwe twijgen te stimuleren. Verder alleen ruimtesnoei, zorg dat de bessen voldoende licht krijgen om af te rijpen.

Framboos. Je hebt herfst en zomerframbozen. Door de snoei bepaal je wanneer je de grootste oogst zult krijgen. De vruchten worden gedragen op nieuwe scheuten.

Zomerframbozen snoei je door al de afgedragen scheuten na de oogst weg te halen. Nieuwe scheuten bind je op.

Herfstframbozen snoei je na de oogst helemaal weg tot op ca 5 cm boven de grond.

De scheuten worden als ze groot genoeg zijn opgebonden in de zomer.

Nieuwe loten die je niet wil hebben trek je eruit. Die kunnen herplant worden.

Braam. De braam draagt op de zijscheuten van overjarig hout. Bij de snoei neem je in maart en april de afgedragen donkerbruine scheuten weg en de nieuwe snoei je in vorm en bind je op.

Knotwilg. Niet echt een vruchtboom, maar de afgesnoeide tenen worden in de tuin voor van alles en nog wat gebruikt. Om het jaar worden alle aangegroeide tenen gesnoeid. Door dit om en om te doen krijg je jaarlijks een opbrengst. Alle scheuten onder aan de stam en op de stam moeten worden weggenomen.